

VAI TRÒ CỦA NGHIÊN CỨU XÃ HỘI HỌC TRONG SỰ LÃNH ĐẠO CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN ĐỐI VỚI SỰ PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI CỦA ĐẤT NƯỚC BUNGARI⁽¹⁾

V. DOBRIANOV

2. Sự quan tâm của Đảng Cộng sản Bungari trong việc phát triển xã hội học Mac - Lêlin ở Bungari.

MỘT số hình thức biểu hiện cơ bản: - Quyết định của Trung ương Đảng về các cơ quan phụ trách nghiên cứu xã hội học ở Bungari; - Vai trò của Đảng trong việc đào tạo cán bộ nghiên cứu xã hội học. Chỉ thị của Đảng về phương hướng nghiên cứu xã hội học cơ bản; - Việc sử dụng các thành tựu nghiên cứu xã hội học trong công tác lãnh đạo và quản lý tạo ra sự kích thích sáng tạo trong nghiên cứu và vận dụng trong thực tiễn.

Cần nhấn mạnh rằng toàn bộ các nhà xã hội học Bungari hoàn toàn nhất trí với đường lối chung của Đảng và tự cho mình là cán bộ Đảng trên lĩnh vực xã hội học. Phần lớn các nhà xã hội học đều giữ các chức vụ lãnh đạo của Đảng và Nhà nước.

Xã hội học Mác-Lênin đã bắt đầu ở đất nước chúng tôi từ cuối thế kỷ trước và phát triển trong những điều kiện đấu tranh chống lại xã hội học tư sản. Ngoài những nghiên cứu lý luận về xã hội học Mác - Lênin chúng tôi còn tiến hành những công trình nghiên cứu thực nghiệm trong các lĩnh vực án luật, dệt, nông nghiệp v.v...

Từ năm 1956, xã hội học đã bước vào một thời kỳ mới với những cuộc tranh luận về đối tượng và bản chất của nó. Quan điểm cho rằng xã hội học trùng với chủ nghĩa duy vật lịch sử đã bị bác bỏ. Mọi người tán thành quan điểm cho rằng xã hội học Mác-Lênin là một khoa học độc lập, là một môn khoa học cụ thể, dựa trên cơ sở của duy vật lịch sử. Nhà xã hội học nổi tiếng của chúng tôi là Tôđô Pavlov đã cho rằng xã hội học là một khoa học về cơ cấu và những quy luật cơ cấu của sự phát triển xã hội.

Năm 1967, Đảng Cộng sản Bungari đã quyết định cho phép thành lập Viện Xã hội học trực thuộc Viện Hàn lâm khoa học Bungari, đồng thời cho phép thành lập các trung tâm nghiên cứu xã hội học thuộc Trung ương Đảng và các cấp bộ địa phương cùng Hiệp hội xã hội học. Ngoài ra, các tổ chức quần chúng như công đoàn, thanh niên, phụ nữ và các Bộ đều có bộ phận nghiên cứu xã hội học. Về đào tạo cán bộ thì ở Trường Đại học Tổng hợp Xôpbia, Trường đại học kinh tế đều có khoa xã hội học.

Năm 1974, Đảng lại ra quyết nghị thành lập hệ thống nghiên cứu xã hội học cụ thể và trung tâm thông tin xã hội học, nhằm thống nhất và quản lý toàn bộ những cuộc nghiên cứu xã hội học trong toàn quốc.

Nghiên cứu xã hội học phải triển khai trên ba cấp độ: 1. Xã hội học đại cương; 2. Lý thuyết xã hội học chuyên biệt; 3. Nghiên cứu xã hội học thực nghiệm. Ba cấp độ này luôn luôn kết hợp với nhau.

2. Kinh nghiệm của Đảng cộng sản Bungari trong việc áp dụng thành quả nghiên cứu xã hội học lãnh đạo và quản lý đất nước.

Mấy nhận xét ban đầu:

¹ Lược ghi bài nói chuyện của đồng chí v. Dobrianov Viện trưởng Viện XHH Bungari tại Ban xã hội học

1. Sử dụng xã hội học trong công tác lãnh đạo là sử dụng tất cả các cấp độ của xã hội học, trên cả cấp độ tổng quát lẫn cấp độ trung gian.

2. Sử dụng xã hội học thông qua các Hội nghị thực tế, đánh giá các kết quả và rút ra những quyết định có tính chất thực tiễn theo hệ thống các cơ quan Đảng từ trung ương đến địa phương.

3. Sử dụng xã hội học là sử dụng toàn diện, toàn bộ trong các cấp các ngành của công tác Đảng.

Một số công trình đã tiến hành:

1. Nghiên cứu tổ đội lao động xã hội chủ nghĩa: chưa thể gọi là cộng sản chủ nghĩa vì còn dựa trên nguyên tắc kích thích vật chất và tinh thần, tính đến chất lượng và số lượng, phân phối theo lao động.

2. Nghiên cứu vấn đề tôn giáo. Kết luận rút ra là dân chúng càng trẻ càng ít theo đạo, học vấn càng cao càng ít theo tôn giáo. Cho nên phải đẩy mạnh giáo dục, nâng cao học vấn, thu hút đông đảo dân chúng vào hoạt động văn hoá. Nhưng, chúng tôi cũng xây dựng một hệ thống lễ nghi có tính Nhà nước (thí dụ lễ khai sinh cho trẻ em, lễ tang, lễ tiết của các ngành nghề v.v..) mang tính truyền thống.

3. Điều tra về ý nguyện của nông dân không muốn quốc hữu hóa ruộng đất.

4. Nghiên cứu vấn đề phụ nữ và gia đình, đề ra những chính sách khuyến khích tăng dân số ở mức độ vừa phải (3 con).

5. Những công trình nghiên cứu ở Xôphía thì chia ra làm bốn nhóm đề tài, gồm 43 công trình:

Nhóm một: gồm 10 đề tài về công tác tổ chức Đảng trong các cơ quan văn hóa, văn nghệ và trong và xây dựng chủ nghĩa xã hội.

Nhóm hai: Những vấn đề về hệ tư tưởng (trong giảng dạy, trong sự tiếp xúc với bên ngoài, lối sống ở thủ đô có gì lệch lạc so với lối sống Xã hội chủ nghĩa).

Nhóm ba: Tình hình kinh tế - xã hội của các tầng lớp khác nhau.

Nhóm bốn: Quản lý quỹ thời gian của nhân dân lao động.

Để thực hiện những công trình nghiên cứu trên đây, chúng tôi đã huy động nhiều người như cán bộ Đảng, cán bộ nghiên cứu xã hội học ở các ngành v.v..

3. Triển vọng và những vấn đề tồn tại trong việc sử dụng các công trình nghiên cứu xã hội học.

Vấn đề cơ bản là nâng cao hiệu quả các công trình nghiên cứu xã hội học. Các công trình đã tập trung vào 3 hướng: - Lý luận, lịch sử xã hội học; - Đào tạo cán bộ; - Tăng cường mối quan hệ giữa xã hội học và thực tế.

Làm sao liên hệ xã hội học và thực tế? Những vấn đề thực tế xã hội đã được phản ánh vào nhận thức của quần chúng lao động, vào các nhà lãnh đạo và vào các nhà xã hội học, theo những cách thức khác nhau và phải chú ý đến lợi ích của cả ba nhóm người đó. Phải phát triển lý luận về phương pháp xã hội học và nâng cao chất lượng các công trình nghiên cứu xã hội học thực nghiệm, chất lượng các ngân hàng thông tin xã hội học.

Vấn đề khó khăn nhất là xây dựng các cơ chế, áp dụng các kiến thức xã hội học. Trên thực tế, cơ chế này cho đến nay vẫn chưa được xây dựng hoàn chỉnh. Chúng tôi gọi vấn đề này là quan hệ xã hội. Muốn áp dụng các kiến thức có hiệu quả, trước hết phải xác định mục đích và nhiệm vụ của mỗi đề tài. Để đạt mục đích này, phải đào tạo cán bộ, cung cấp cho họ những kiến thức, kinh nghiệm và phổ biến những kiến thức và đề án xã hội học. Trước khi ban hành một chính sách nào đó, chúng tôi đều tiến hành nghiên cứu xã hội học.

Hiện nay chúng tôi đang tiến hành xây dựng hệ thống công nghệ xã hội và tạo ra cơ chế kinh tế mới ở Bungari.